

NOVADNIEKS

LATVIJAS REPUBLIKAS PREIĻU RAJONA LAIKRAKSTS

• Nr. 50 (6318)

• Ceturdien, 1992. gada 21. jūlija

• Cena 2 rbl. (kioskos)

Izredzes neiepriecina. Un tomēr

♦ Stāsta rajona lauksaimniecības pārvaldes galvenais agronoms Jānis Kivlenieks

Papētot graudaugu lauku stāvokli rajona paju sabiedrībās, radušās ne visai patīkamas pārdomas. Izredzes uz ražām neiepriecina. Pēc iepriekšējām aplēsēm no mūsu lielsaimniecību laukiem varēsīm ievākt vien ap 25,5 tūkstošiem tonnu ziemāju un vasarāju graudu, rēķinot klētis svarā. Piebildīšu, ka pērnā šis rādītājs bija ap četrdesmit tūkstošiem tonnu. Salīdzinājumam varu pieminēt ražīgāko, 1984. gadu, kad mūsu klētis bija iebērts ap septiņiem desmitiem tūkstošu tonnu labības.

Stāvoklis pēc veidiem ir šāds. Ražīgāki ir ziemāji, ar tiem bija apsēti 11 700 hektāri zemju, ražība no hektāra ne vairāk par 14 centneriem, tas ir ap sešpadsmit ar pusi tūkstošiem tonnu. Ar vasarāju graudaugiem bija apsēti 13 900 hektāri, no tiem klētis varēsīm sabērt deviņus tūkstošus tonnu graudu.

Aprēķini liecina, ka, ja ražība ir zemāka par 8 centneriem graudu no hektāra, tad degvielas patēriņš un citas izmaksas pārsniedz to, ko var iegūt, šādu ražu, tāpat, nemaz nav vērts vākt prom no lauka. Tomēr mums taču vajadzīgi graudi gan maizei, gan arī lopbarībai, tāpat, katram pašam jāizlemj, kā rīkoties. Vairākās vietās mieži ir tik zemi, ka nez vai būs iespējams tos nopļaut ar kombainu. Labāk padēvās ziemas mieži, ko nelielā daudzumā, ap 15 hektāriem, audzēja p.s. «Nākotnē».

Liela daļa sējumu jau aizvadītājā nedēļā sasniedza piena gatavību, šonedēļ var sākt to novākšanu. Nogatavojušies arī sēklas rapša lauki. Vēl var piezīmēt, ka tur, kur vasarāju kādu daļu paspēja iesēt agrā pavasarī, aprīlī, tur tiem garāki stiebari un bagātākas vārpsas. Bet sakarā ar lietavām masveida sēja

izvērsās tikai maija otrās dekādes beigās un trešajā, šeit ražas vājas.

Šis gads mums paredzams visnabagākais ar graudiem. Tam ir trīs galvenie iemesli: sliktie laika apstākļi, vēl sēja un arī tas, ka lauki saņēma maz minerālmēsli. Līdz šim mūsu republikā valdīja uzskats, ka netiks iepirkts ne kilograms graudu, tačad valdības domas mainījušās.

Vāji padevušies arī lini, tie ir īsi. Mazliet labāks stāvoklis kartupeļu audzēšanā. Un labi ir arī tas, ka šogad to bija lielākas platības — ap trim tūkstošiem hektāru. Raža tomēr būs ap pusi no agrākajos gados iegūtās — 60 līdz 70 centneri bumbulu no hektāra.

Zāles lopbarības nodrošinājums statūsaimniecībās ir 60 procenti, bet tajā pašā laikā var redzēt nenopļautas platības, kur ganīties laiž govīs, vai tāpat zāle pāraug un novīst — «Vārkavā», «Preiļupē», «Druvā» un citur. Šovasar jānopļauj arī grūtāk pieejamās platības, kurām pārpilnības gadus varējām atņemt ar roku: meža pļavas, grāvji u.c.

Šogad grūti klājās jaunajiem zemniekiem, vienam otram pat nolaižas rokas, pārņem izmisums. Taču padoties būtu vēl par agru.

Vairāk un nopietnāk šogad mums jādomā par ziemāju sēju, jo tie parasti mazāk pievil cerības. Bet neiztikt bez dotācijām, jo viena hektāra zemes sagatavošana graudu uzņemšanai un apsēšana jau maksā bargu naudu — sešus līdz astoņus tūkstošus rubļu. Cēlušās ne tikai izmaksas par darbiem, bet arī sēklu cenas.

Tāds, ne sevišķi iepriecinošs stāvoklis ir mūsu laukos. Bet, kā saka, tomēr jādzīvo un jādomā par nākotni.

Uz Preiļu pils bijušās zemes 14 hektāru platībā izvietojusies Ēvalda Rubāna jaunsaimniecība «Kieģelnieki». Līdzās vecajām ēkām pagājušajā vasarā paša spēkiem uzcelta kūts 10 slaucamām govīm un šķūnis. Zemturis iecerējis uzbūvēt arī klēti, jaunu dzīvojamo māju, tehnikas novietni.

«Kieģelniekos» lieli strādātāji ir Ēvalds un viņa dzīvesbiedre Marija. Meitas Anita un Inta vēl tik pa pagalmu prot skraidīt un aiziet palīdzēt lopus pārsiet. Vecāmāte Veronika — vairāk pie mājas apkopšanas.

«Kieģelniekos» ražo pienu. No četrām govīm jūnijā nodota viena tonna un 600 kilogrami piena.

Ieminējos par dekāna A. Budžes kādreiz teikto, ka te kaut kur bijis ķieģeļu ceplis. Ē. Rubāns atzina, ka ceplis patiešām bijis, bet kara laikā saspridzināts. Pats mēģinājis, bet nav izdevies izgatavot kvalitatīvu ķieģeli. Jāuzzinot, kā to īsti dara, un, ja vēl kooperētos ar citiem jaunsaimniekiem, tad tā lieta varētu iet.

• ATTELĀ: jaunsaimnieks Ē. Rubāns beidz sakārtot kārtējo siena pļāvumu.

J. SILICKA foto

Ak, šī nejaukā ziema, tā tomēr tuvojas...

Vai šoziem dzīvosim vismaz mēreni apsildītos dzīvokļos, vai tomēr ar steigu jāpērk kopš kara laikiem pazīstamā «buržuja», kuru premjers Godmaņa kungs, nosaucot liriski par taupības krāsniņu, mums piedāvā? Ja arī siltums dzīvokļos būs, par apkuri, tāpat par silto ūdeni, mums vajadzēs, acimredzot, maksāt gandrīz vai fantastiskas summas.

Krājbanka Preiļiem dod 5 miljonus rubļu lielu aizdevumu, bet to vietā nāksies atdot jau 7,5 miljonus. Turklāt kurināmais ir dārgs un ar katru dienu kļūst vēl dārgāks, un visus izdevumus vajadzēs segt mums, īrniekiem, no jau tā plānā maciņa. Valdības nostāja šajā ziņā ir viennozīmīga — nekādu dotāciju pagaidām nebūs, tieciet galā kā paši zināt. Nauda kurināmā iegādei vajadzīga, un arī valsts banka dod kredītu, taču uz vēl neizdevīgākiem noteikumiem nekā krājbanka — būs jāatdod par 80 procentiem lielāka summa nekā paņemts.

Kāda situācija šobrīd ir Preiļos? Siltumtīklu uzņēmums veicis aprēķinus un jūlija piedāvās katram iedzīvotājam, kurš reizi nedēļā izmanto silto ūdeni, maksāt 180 rubļus agrāko pāris rubļu vietā. Tiesa, pilsētas valde to vēl nav akceptējusi un, droši vien, rūpīgi izanalizēs iesniegtos aprēķinus un meklēs iespēju, kā samazināt izmaksas. Taču arī tā summa, kas noteikta citos rajonos — 120 rubļi katram ģimenes loceklim — ir pārāk liela. Var gadīties, ka ne vienai vien ģimenei visa nauda būs jāatdod par dzīvokļa īri un elektroenerģiju, un diez vai paliks kas pāri dienišķajai maizītei.

Kur izeja? Uz šo jautājumu atbilde tomēr būtu jāmeklē valdībai. Un arī vietējai pašvaldībai. Lai mani atvaino pilsētas valde un siltumtīklu uzņēmuma vadība, bet iekams noteikt tik augstu samaksu, vispirms tomēr vajadzētu pajautāt cilvēkiem, vai viņi maz spēj tik daudz maksāt. Nešaubos, ka vairums daudzdzīvokļu namu iedzīvotāju pēc jaunās samaksas ieviešanas no siltā «rūsas» ūdens atteiksies. Un tāpēc vispirms ir

jāatrod risinājums, lai segtu vai vismaz samazinātu samaksu pensionāriem, daudz bērnu ģimenēm un tiem, kam ģimenes budžets ir galīgi knaps. Varbūt cilvēkus izmēlēsīm no dzīvokļiem, ja viņi nespēs maksāt?

Tiesa, visi preiļieši nav vienādā situācijā. Piemēram, Preiļu siera rūpnīca līdz apkures sezonas sākumam maksu par silto ūdeni neņems, jo siltums tik un tā «jālaižot gaisā», lai tad labāk tiek cilvēkiem. Taču rudenī un ziemā arī siera rūpnīcai būs problēmas ar kurināmo. Bargi tiek brīdināta «Lauktechnika» — ja tā nesagādās mazutu, tad «Lauktechnikas» dzīvojamo namu mikrorajonu neapkurinās.

Runāju ar Preiļu siltumtīklu uzņēmuma vadītāju Jāni Anspoku. Arī viņa prognozes nav optimistiskas. Jā, kurināmais jāgādājas jau tagad, bet kur ņemt naudu? Vēl lielāka problēma — kā nomaksāt kredītu, ja tas tiks paņemts no krājbankas vai valsts bankas?

Situācija ar apkuri uztrauc arī Preiļu pilsētas valdes priekšsēdētāju Juri Bricu. Diemžēl pilsētas budžetā nav brīvu līdzekļu, ko varētu izmantot kurināmā iegādei. Vienīgais, ko Brica kungs varēja ieteikt, — pilsētniekiem krāt naudu, lai būtu ar ko norēķināties rudenī un ziemā. Taču daudzi dzīvo no algas līdz algai. No kā lai sakrāj naudu? Tāpēc, acimredzot, lielas jēgas nebūs arī pilsētas valdes aicinājumam samaksāt par apkuri iepriekš, lai tagad būtu līdzekļi kurināmā iegādei. Tiesa, patlaban šāds aicinājums vēl ir tikai idejas veidā.

Kāda varētu būt maksa par dzīvokļa apkurināšanu? Siltumtīklu uzņēmums lēš, ka, ņemot vērā mazuta pašreizējo cenu, tā varētu būt ap 30 rubļiem par vienu kvadrātmetru. Tādējādi, katrs, kas dzīvo labiekārtotā dzīvoklī, pats var aprēķināt, cik nāksies maksāt par apkuri. Vienīgi piebilstu, ka par silto ūdeni, kā jau minēju, samaksa būs 180 rubļi no cilvēka.

Bet kā ir Livānos? Varbūt livāniešiem problēmu mazāk? Pilsētas valdes

priekšsēdētāja vietnieks Jānis Znotiņš par to runāt ar «Novadnieku» atteicās. Lai to darot municipālie uzņēmumi, jo viņam pašam nepatīkot avīzei sniegt informāciju. Ja no tā, ka Znotiņa kungam «nepatīk informēt avīzi», livāniešu dzīvokļos paliktu siltāks, tad patiešām — labāk pašvaldībai klusēt. Diemžēl arī Livānos ir tās pašas problēmas, kas Preiļos. Lai nopirktu kurināmo, vajadzīgi 68 miljoni rubļu (Preiļiem uz pusi mazāk). Pilsētas siltumtīklu uzņēmums vēl nav norēķinājies par maiju, tāpēc jau tagad vajadzīgi 3 miljoni 100 tūkstoš rubļu, lai segtu parādu.

Un visbeidzot. Iedzīvotāji ir lūguši «Novadnieku» regulāri informēt ne tikai par situāciju siltumapgādē (tas pats attiecas arī uz gāzi, kuras cena tāpat nemitīgi kāpj uz augšu), par samaksas lielum, bet arī par to, kā tiek izlietota pilsētnieku samaksātā nauda. Tas, ka kurināmais, gāze un daudz kas cits paliek arvien dārgāks, ir saprotams, taču cilvēkiem ir tiesības prasīt precīzu informāciju arī par pašizmaksu (teiksim, cik vienas gigakalorijas saražošanai vajadzīgs naudas un cik pašizmaksas struktūrā ieņem izdevumi par kurināmo, pārvaldes aparāta uzturēšanai utt.). Vārdu sakot, kur paliek un kādiem mērķiem tiek izlietota īrnieku samaksātā nauda. Šādas informācijas sniegšana civilizētās valstīs ir pašsaprotama lieta.

Vienlaikus gribas cerēt, ka arī rajona pašvaldība nepaliks malā stāvētājas lomā un vismaz mēģinās rast iespēju kaut minimāli dodēt izdevumus par kurināmo. Redzot Preiļu un Livānu veikalos sirmgalvjus, kuri skaita pēdējos rubļus maizes iegādei, gribot negribot jāsāk domāt: varbūt mums vajadzētu mazāk deļot un dziedāt, kas arī prasa ne mazus izdevumus, varbūt vēlreiz pārskatīt budžeta iestāžu statusu un algas, meklēt citas rezerves, tomēr nodrošināt, lai vecākiem un maziem bērniem siltums ziemā būtu?

Aina Iljina

Elektroenerģijas patērētāju zināšanai

LR valdība ar šī gada 15. jūliju ir noteikusi jaunus elektroenerģijas tarifus.

Sakarā ar to ieviešanu nepieciešams:

- 1. Uzņēmumiem, organizācijām un citiem līdz 22. jūlijam paziņot skaitītāju rādītājus energokontroles nodaļām un iecirkņiem. Neziņošanas gadījumā rēķinus uzrakstīsim pēc jaunā tarifa no iepriekšējiem skaitītāju rādītājiem.
- 2. Iedzīvotājiem, kam ir atsevišķas norēķinu grāmatīņas, jāatzīmē skaitītāju rādītājs uz šī gada 15. jūliju un tas jāapmaksā līdz 24. jūlijam. Apmaksas termiņa neievērošanas gadījumā, būs jāapmaksā par visu iepriekš iz-

- lietoto elektroenerģiju pēc jaunā tarifa.
- 3. Iedzīvotāji, kuri par izlietoto elektroenerģiju maksā kopā ar dzīvokļu īri, skaitītāju rādījumus var neziņot, jo pirms trim mēnešiem ir fiksēts skaitītāju stāvoklis, jauno skaitītāju stāvokli aprēķināsim pēc vidējās maksas šo triju mēnešu laikā. Ja šajos mēnešos krasi mainījies patēriņš, rakstiski varat paziņot sava skaitītāja rādījumu līdz šī gada 22. jūlijam.

Energokontrole

Dega Latvijā, dega Preiļu rajonā

◆ Meža ugunsgrēki radījuši lielus zaudējumus tautsaimniecībai

LĪVĀNU PUSĒ

2. jūlijā Līvānu virmežniecības Jersikas mežniecībā izcēlās liels ugunsgrēks. Tuvējā ezera tuvumā bija atstāts neno dzēsts ugunskurs, un izdega 52 hektārus liela platība, tajā skaitā — 5 hektāri meža. Steķu silā nodega 68 hektāri.

Ugunsnelaimes likvidēšanā piedalījās Līvānu biokīmiskā rūpnīca, stikla fabrika, Līvānu pilsētas sillumtīklu uzņēmums, Līvānu PMK, SIA «Sils», kopuzņēmums «Inta-Uniob», kūdras fabrika, māju būves kombināts, komunālās saimniecības pārvalde, Līvānu mednieku kolektīvs, pilsētas policijas iecirknis, Preiļu KUK, zemessargi, «Laukietechnika», mēbeļu kombināts, paju sabiedrības «Dzintars», «Ežerciems», «Līvāni», Daugavpils rajona paju sabiedrības «Nīcgale», «Kalupe», Daugavpils virsmežniecība, Daugavpils robežsargi, 24. ceļu remontu un būvniecības pārvalde, kā arī citi atsaucīgi uzņēmumi un cilvēki.

Līvānu virsmežniecība izsaka pateicību rajona Taulas deputātu padomei un lauksaimniecības pārvaldei par sniegto palīdzību glābšanas darbību organizēšanā un ugunsgrēka likvidēšanā.

Šovasar virsmežniecības teritorijā izcēlušies 20 meža ugunsgrēki, izdeguši 153,6 hektāri, tai skaitā 60 hektāri meža, lieli purvu masīvi. Vislielāko postu uguns nodarījusi Jersikas purviem un mežaudzēm. Vairāki meža ugunsgrēki likvidēti arī Aglonas, Atašienes, Līvānu un Preiļu mežniecībās.

Virmežniecība aicina iedzīvotājus būt modriem, stingri ievērot ārkārtējos noteikumus, kas pieņemti sakarā ar bīstamo situāciju rajona mežos, un nepieciešamības gadījumā sniegt palīdzību meža sardzei likvidēt ugunsgrēku.

A. Rudzītis,
virsmežzinis

AŠENIEKOS

Kad Līvānu pusē uguns bija apkarota, vēl dega Ašenieku meža masīvs Vārkavas pagastā. Kopā ar virsmežzinī Andreju Rudzīti un rajona padomes valdes locekli Andreju Garjāni izbraucām uz ugunsnelaimes vietu. Viņi — lai sniegtu konkrētu palīdzību Preiļu mežniecības speciālistiem pilnīgai ugunsgrēka likvidēšanai, mēs ar ar fotogrāfu Jāni Silicki — lai pastāstītu «Novadnieka» lasītājiem, kas tad īsti notiek mūsu pusē un kā nelaime tiek likvidēta.

Ašeniekos izdeguši 10-15 hektāri skaistas skuju koku audzes. Tā dēvētā jaunsaimnieku cirsnā nu atgādina nelielu Černobiļu. Lūk, ko nozīmē cilvēku bezatbildība, neprasmie saimniekot. Jo, acīmredzot, jau vairāk nekā pirms gada izzāģētie kokmateriāli, kurus jaunsaimniekiem bija valsts iedalījusi par veilti, bet kuri nebija izvesti, gruzd kopā ar kūdrāju un sūnām.

Strādāja Preiļu ugunsdzēsēji, kas centās apslāpēt liesmas, kas te dzisa, te

atkal lida ārā no kūdrāja. Dežureja Preiļu SCO brigāde, pa tikko uzbūvēto ceļu traktori veda ūdeni. Vārdus sakot, viss tika darīts, lai neļautu ugunij nodarīt vēl lielāku postu.

Virsmežzinis Andrejs Rudzītis, to vērojot, sacīja: «Tikai tagad tā pa istam apjaušam, ko nozīmē glābt mežu. Šādi masveidīgi meža ugunsgrēki Latvijā vēl nav bijuši».

Droši vien, Meža ministrijā un valdības mājā ir sprieduši, ka neesam tik bagāti, lai visos mežos ierīkotu kārtīgus piebraucamos ceļus, sagādātu ugunsdzēsēšanas tehniku, arī — speciālos helikopterus. Jā, Latvijai daudz kam nepietiek līdzekļu, un tomēr... Līvānu virsmežniecībai ir tikai viena ugunsdzēsējamā mašīna un četri ugunsdzēsēji. Ja vienlaikus deg Līvānos, Vārkavā un, teiksim, Aglonā, ja vēl deg Daugavpils rajonā, ja uguns apriņķi Rīgas pievārtes mežos, tad situācija nevar būt citāda, kāda tā bija pēdējās divās nedēļās. Acīmredzot, secinājumi tiks izdarīti, taču — tikai Preiļu rajonā vien uguns jau iznīcinājusi mežu vairāku miljonu rubļu vērtībā. Ja būtu, piemēram, kaut vai normāli piebraucamie ceļi, ugunsnelaime radītu daudz mazākus zaudējumus.

Meža ugunsgrēki mūs visus pārsteidza nesagatavotus, — tas nu jāatzīst. Preiļos bija gadījumi, ka nevarēja iepildīt benzīnu autoapkalpes stacijā. Izrādījās, ka pagastos nav profesionāli sagatavotu ugunsdzēsēju un attiecīgā tehnikā nodrošinājuma. Bet tas, kas kādreiz bija kolhozos, nu ir «izprivatizēts», izvazāts, iznēlāts. Arī daudzu paju sabiedrību vadītāji bija vienaldzīgi par to, kas notiek, ka saka, viņu deguna priekšā. Uz ugunsgrēku Ašeniekos, piemēram, buldzezoru atsūtīja tikai trešajā dienā... Un vēl. Kā teica A. Garjānis, ja Līvānos būtu vismaz divas vai trīs tādas rūpnīcas kā biokīmiskā, tad ugunsgrēkus būtu nodzēsuši gan

ātrāk, gan arī materialie zaudējumi tad būtu mazāki.

Tādi nu mēs esam — bijušās sistēmas bērni. Radināti daudz runāt, bet kad jārikojas, melam plinti krūmos. No pagastvīriem, kas kaut ko darīja praktiski, virsmežzinis varēja nosaukt tikai Grandāna kungu no Rudzātiem un Kūkas kungu no Rozupes. Bet pārējie? Kad vajadzēja tautas atbalstu vēlēšanās, tad gan solījumi bīra kā no pārpilnības raga, bet, kad vajadzēja atsaukties uz aicinājumu doties glābt mežu, viens otrs deputāts sava dzīvokļa logiem vilka priekšā to biežāko aizkaru, lai citi domātu, ka nu viņš ir tālu prom — kaut kur laukos vai savā dārza mājiņā. Sestdienu un svētdienu taču ir brīvdienas!

Un tomēr daudzi darīja, ko spēja. Arī meža sardzes darbinieki. Kad Ašeniekos satikāmies ar mežziņiem Krasno un Griķi, vīri tikko uz kājām turējās. Un teica, ka tajā lielajā satraukuma brīdī, kad viss te bijis vienā ugunī, aizmirsuši pajautāt, kā sauc tos divus vīrus — tēvu un dēlu, kuri ieradusies bez jebkāda aicinājuma un ar rokām fanātiski plēsuši sūnu, veidojot grāvi un aizprostojot ceļu ugunij. Bet Steķu silā kāda sieviete-ogotāja metusies dzēst uguni ar kailām rokām. Turpretim tuvumā esošie vīrieši-ogotāji turpinājuši raust spaiņos melleņus un par notikušo nelikušies ne zinis.

Protams, ugunsgrēku cēloņus izanalizēs, daudz kas paliks uz viena vai otra sirdspaziņas. Ir dažādas versijas arī par to, kādēļ mežs aizdegās. Materiālos zaudējumus, kuri nebūt nav mazie, arī varēs segt. Bet kas segs morālos? Šo jautājumu uzdosim katrs pats sev: vai bijām gatavi ziedot kaut necik brīvu laiku, lai glābtu savas valsts nacionālo bagātību, pie kuras pieder mežs?

Aina Iļjina

• Attēlā: te pāri gājusi uguns...

J. Silicka foto

KATRS AR SAVU TAISNĪBAS OLEKTI

Laikam arī senāk tā mēdzis gadīties kā šobrīd, jo kā gan rastos paruna: «Katrs ar savu olekti!» Tagad, jauno mērnieku laiku pilnziedā, notiekošo katrs cenšas iztulkot pēc sava prāta, un katra taisnība, tāpat kā krekls, ir tā tuvākā. Ar valdības politiku laukos šim brīžam viss saģājis grīste, veikliem darboņiem radušies labi apstākļi iedzīvoties, bet tajā pašā laikā godīgi cilvēki ierauti neiedomājamās grūtībās. Bet vienkāršie vēlētāji, kuri grib un prot strādāt, te taču vismazāk vainīgi. Lai arī viņiem pārmet: vajadzēja labāk skatīties, par ko balso. Bet kas par veltu, tas par skādi — turpmāk būsim gudrāki.

Esam vilušies daudzos deputātos, paju sabiedrību priekšsēdētājos un tamlīdzīgi. Tagad visa izlabošanai vajadzīgs laiks, bet pagaidām neiet mazumā nesašķaņas, neiecietība vienam pret otru, atklājas jaunas zemūdens klintis. Par robežām un tiesībām uz īpašumiem cīnās zemnieki, dažādu domu un atziņu pārņemti paju sabiedrību vadītāji un vienkāršie paju īpašnieki, un katrai no pusēm ir savi uzskati par notiekošo. Paju biedrs savu daļu īpašuma grib redzēt reālās aprisēs — zirgā, govī, traktorā vai kādā citā rīkā, sabiedrības vadītājs — nedalītā «kopu mantas» krājumā, viņa skatījumā citādi domājošie vērtējami par sūri un grūti krātā kopīpašuma izvazātājiem.

— Ja tā ir sanācis, — stāstīja prātīgi ļaudis paju sabiedrībā «Rožupe», — tad mums tagad vismaz jādzīvo tā, lai būtu apmierināti paju biedri un tā paju sabiedrība vēl varētu turēties kopā, bet reizē tomēr nav jāspļauj ugunis uz zemnieku saimniecībām, tās jānoliecina un visādi jābremze.

Te nenovēršas no pajenieku daļas, kuri izveidojuši savu zemnieku kopdarbības sabiedrību pie Ošas upes, bet palīdz tai iespēju robežās. Citādi domā p.s. «Dzintars», kur tādas sabiedrības veidošanos uzskata par visu nelaimju cēloni un postu, pat pensionāriem, jo, lūk, tiekot atņemta kopīgās mantas daļa, citiem palikšot mazāk. Diemžēl ir vēl arī tādi ļaudis, kuri gatavi par tāmes vērtību

pievākt govīs ar visu fermu, lai pēc tam ēkai no jumta noplēstu deficīto šiferi, bet lopus tālāk pārdotu par desmitkārtīgām cenām.

No visiem šādiem «kašķa meklējumiem» labāk nepaliek. Tie jo sevišķi izceļas tādu dabas stihiju priekšā kā šisvasaras sausums, kas tik lielu robu iecirtis graudaugu ražās.

Stāsta, tikai tiesai esot patiesība pēdējā instancē, bet arī tas lēmumu, ja neapmierina kādu no pusēm, var pārsūdzēt augstāk. Un tiesāties jau arī var gandrīz mūžīgi, meklējot aizvien jaunus iegangstus.

Ja mūsu valsts valdība būtu rīkojusies saprātīgāk un savlaicīgāk, zemes reforma, droši vien, būtu ievirzījusies citādās, visiem vairāk pieņemamās slīdēs, un nebūtu skandālu. Bet pašlaik varam cik uziet kritizēt valdību, nekā labāka lauksaimniekiem nebūs tik drīz, jāvērs par labu tas, kas ir. Vārdu sakot, jāprot visiem būt maksimāli iecietīgiem vienam pret otru, saprast vienam otru, palīdzēt. Un, ja tāda izlīdzsvarota un saprotoša līdzāspastāvēšana ir pagastos, tad tur cilvēki dzīvo mierīgi, labāk veic savu pamatdarbu — ražo graudus, pienu, gaļu.

Neatminos, kad būtu sūdzējušies Upenieku vai Saunas pagastu zemnieki un paju biedri, jo tur paju sabiedrību valdes saprot, ka jāpalīdz zemniekiem un cilvēciski jāizturas pret katru savas sabiedrības locekli — lielas vai mazas pajas īpašnieku, un jārespektē viņu vajadzības. Nesen tikos ar šo pagastu p.s. «Siļukalns» un «Smelteri» priekšsēdētājiem — diviem Pēteriem — Driksnu un Elstu. Viņi saimnieko apdomīgi un ar to nezaudē cietņu ne savējo, ne «svešo» zemnieku vidū. Pēdējā laikā redakcijā un LZS koordinācijas centrā neienāk sūdzības no Turku pagasta.

— Kas noticis? — jautāju kādam turienim.

— Nekas īpašs, — viņš atteica, — savu nostāju mainījis paju sabiedrības «Vārpa» vadītājs Vladislavs Valters.

Toties rajona citā vietā — Stabulnieku pagastā — rūgst nepatīkams satraukums, kas draud pārvērsties atklātā

naidā. Diemžēl tādas mazāk vai vairāk karstas vietas ir arī citur mūsu novadā.

Nesen Stabulnieku pagasta valdē tiks ar vairākiem vietējiem deputātiem, zemes komisijas locekļiem, speciālistiem, jo redakcijā sāka ienākt sūdzības, ka preti paju biedru lielas daļas gribai tiek sadrumstalota p.s. «Druva — 1». Piemēram, liek atdalīties Dravnieku iecirkņim, kurš līdz ar to nonāk sliktākā ekonomiskā stāvoklī. Šis sabiedrības valdes priekšsēdētājs Bronislavs Laizāns pēkšņi atskārtis, ka valdē savēlēti tikai muļķi, ka galvenie speciālisti ir neģegas, un visus atbrīvo no darba. Drīz pēc tam seko tiesa, prokurora iejaukšanās, un atbrīvotie liek atjaunoti amatos. Bet vienalga viņus neieļauj darba vietās. Bijušo LPSR un PSRS vairs nav, pēc kuru likumiem vēl vadās juridiskās iestādes, Latvijas Republikā vēl nav savu attiecīgo likumu, tamdēļ katrs var rīkoties pēc sava prāta un nekādas sankcijas nav iespējams pielietot. Stabulnieku gadījumā tautas tiesas spriedums pārsūdzēts augstākajā tiesā. Ko tā teiks?

Bet pa to laiku paju sabiedrība «Druva — 1» sašķēlusies divās naidīgās nometnēs. Ir karstais siena laiks un gatavošanās ražas novākšanai, bet par to maz kam sāp galva — visi aizņemti ar savām ambīcijām. Cilvēki ar vēsākiem prātiem spriež, ka ar dalīšanos varējis pagaidīt arī līdz ziemei, kad būs vairāk brīva laika. Nav kam izlemt neatliekamās kārtējos jautājumus, piemēram, pagasta cilvēkam saņemt izziņu, ka sivēns ir vesels, jo vienīgais veterinārais ārsts, kam ir licence, atstādināts no amata. Citiem piedraud ar piemāju zemes atņemšanu, vēl dažādiem ierobežojumiem.

Viena pajenieku daļa neatlaidīgi pieprasa B. Laizāna demisiju, otra — aizstāv viņu. Kur var aizvest šie ķīviņi? Ja mums vēl nav stingri noteiktu, laikmetam atbilstošu likumu, tad vai nav jāņem vērā vispārcilvēciskās normas?

Tā vai citādi, taču šie «karstie punkti» ir radīti mākslīgi un ne vienmēr pamatoti tajos metam malkas pagales. Cieš ne tikai strīdīgās puses, cieš visa sabiedrība.

A. Rancāns

Albānija. Albānijas Fijeri pilsētā soditi divi laupītāji. Tuvējā ciematā viņi nogalināja piecu cilvēku lielu ģimeni, un to aplaupīja. Tiesa piesprieda abiem noziedzniekiem nāves sodu pakārot, un viņu līķi bija publiski apskatāmi pilsētas laukumā

Noziegums bija tik briesmīgs, ka citas izejas nevarēja būt. Cilvēki prasīja laupītājus un slepkavas pakārt. Tā žurnālistiem paziņoja Albānijas Justīcijas ministrijas pārstāvis.

Attēlā: soda publiskā izpildīšana Fijeras pilsētas laukumā.

REUTER - TASS telefoto

PRECE UN NODOKĻI

LR AP izskatīti vairāki likumprojekti, kas ir saistīti ar nodokļiem. Nolemts no 1. oktobra aplikt lauksaimniecības produkciju ar 3% apgrozījuma nodokli. Bet rūpniecības produkcijai noteikti 12% apgrozījuma nodokli. Līdz ar to, pēc valdības aprēķiniem, budžets zaudēs pusmiljarda rubļu. Šās summas iegūšanai jāmeklē papildus ceļi.

Pēc Ekonomisko reformu ministrijas aprēķiniem, ņemot vērā jaunus apgrozījuma nodokļus, preču sadārdzinājums varētu augt par 8%. Apgrozījuma nodoklis tiek ieslēgts preces cenā un tas nozīmē, ka šo nodokli maksā patērētājs.

Deputāti pieņēma pirmajā lasījumā arī valdības izstrādāto likumprojektu par peļņas nodokli. Tajā noteikts, ka privātie uzņēmēji valstij maksās 25% no uzņēmuma peļņas, bet sabiedrības, kurās ir iesaistīts valsts kapitāls — 30%.

F. Kemps

Gersikas karaļa valsts

(1943) *Pirmpublicējums*

Nobeigums.

Sākums laikraksta 2. jūlija numurā

Pirmais latgaļu valsteības sadalejums 1209. godā nūtyka pēc to, kod Vysvolds pazaudeja karu ar veiskupa bruninīkim, kod jis beja sakauts un kai taidam vajadzēja pijemt nu veiskupa rūkom taidu mīra leigumu, kaidu dikteja. Pēc vysa to dumotus, ka obejas puses vareja mīreigi dzeivot. Bet pa tu laiku ir bejuši kaidi leloki kara nutykumi, kur Vysvoldam ari nav pasaveicis un jau bez jō poša klotbyutnes jo valsti sadola veiskups un bruniniki. Bet varam redzet, ka Vysvolds nav vel vysā sakauts un vysu pazaudejis. Jam vel pamat pusi ar nusacejumu: kuras puses valdeitojs pyrmais merst bez mantinīkim, tys sovu pusi pamat ūtrajam dzeivajam.

Nusacejums beja draudzeigs kēneņam Vysvoldam, par kura saimes stōvukli nav ziņu, ir tikvīn ziņas, ka jam bejuse siva, litavišu kunga Daugeruta meita.

Bruninīkim Konradam, kuram veiskups atdeve pusi nu Gersikas valsts, vysod varāja rastis mantinīki. Bruninīki gon beja monachi, kuri dzeivoja napracati, bet myrušo napracato vītā veiskups vysod vareja icelt cytu monachu. Tys beja lykumeigi. Bet jo Vysvoldam nabyutu mantinīku, tod jo daļa pēc jo nōves drūši porit veiskupa rūkōs. Labi sadumots. Tai ari šai Gersikas kēneņu valsteibai beja paradzats dreizajs gōls, kurs ari atgōja.

Ar 1226. godu beidzās Livonijas kronikā vysi stōstejumi par Gersikas senejū latgaļu kēneņu Vysvoldu.

Novgorodas krīvim Skandināvijas vikingi beja, kai stōsta kronika, «aicynoti» jau IX godu syntā. Varbyut, ka kaidis nu pyrmo krīvu kēneņa Rurika draugim gōja ari uz senejūs latgaļu zemi, atroda te taipat «moz korteibas» un organizeja pyrmi latgaļu valsteibu. Gersikas izvēle par valsts centru, Daugovas krostā, pi lelo yudeņa ceļa, apdzeivotā apgobolā ir bejuse prōteiga. Gersika ilgu laiku pōrvaldeja šu yudeņa ceļu un tureja sovā rūkā tērdzeibu storp austrumim un vorkorim.

Reigas dybynošona 1201. godā, taišni jyras molā, pi Daugovas itakas beja likteneiga Gersikas latgaļu valstei un pošai pilsātai. Vōciši šu vacū konkurejūšū pilsātu un valsti nūsprīde sagraut un iznycnot. Un jī tū apmāram 30 godu laikā ir panōkuši.

Gersikā, kai kronika stōsta, ir bejušas vairokas bazneicas. Šos bazneicas beja bizantišu (austrumu) ticeibas. Šū ticeibu daži tagad saucam par «pareizticeibu» (servilisma afekta tulkojums nu krīvu «pravoslavije»).

Vel 1230. godā vacajūs aktūs ir pimi-

neta Gersika un jos kēneņa Vysvolda vōrds. Šam dokumentam, tulkojumā nu latīņu volūdas, ir taidis saturs:

Reigas veiskupa Nikolaja lycinojums, ka Gersikas kēneņš Vysvolds Wolfenholma solu ar zemi šympus Daugovai, storp divejom upeitem Liksnu un Recīzu un Kaffera azaru, ir nūdevis Danamundas (Daugovgreivas) klostera abatam un kapitulam. Davesta Reigā 1230. godā.

Nu šo dokumeta navar skaidri sprist, kurā vītā ir bejuse šei klostera brolim dovynoto Vysvolda zeme. Upeites vōrds Lixna (Leiksna) un ūtras upes vōrds Rezica lik dumot, ka šys apgobols ir bejis Latgalē, tagadejūs Daugovpiles un Rezeknes aprinkūs. Azara nūsaukums Kaffer ir tik švešs, ka niko leizdeiga tagad navar Latgalē atrast.

Padejais vesturiskais dokuments par Gersikas kēnesti byutu skaitams 1239. g. 19. aprīļa Reigas veiskupa Nikolaja roksts, kur Gersika pimineta kai jau piles vīta (locum castri) un ir runa par kēneņa Vysvolda mantinīkim.

Tai tod leidza 700 godu atpakaļ beidze sovu leidevi vyslelokōs latvišu ciltes latgališu kēneste un jos valsteibas centris Gersika. Tod ari pats kēneņš Vysvolds jau nabeja storp dzeivajim, par jo mantinīkim šys padejais dokuments tikvīn pors vōrdu soka, kas un kaidi tī mantinīki beja un kur palyka, par tu leidz šam mums nav nikaidu dokumentu.

Pēc kēneņa Vysvolda nōves un pēc Gersikas kēnestes krisšonas Livonijas bruniniki bez vyskaidas pretesteibas apjem vysas kēneņa Vysvolda porvaldeitōs zemes un nūcītynotu kūka piļu vītā sabyuvej jaunus myura piles, nu kurom apsgoj sovā vōldā porgojušū tautu un jos zemes.

Nu pyrmo Livonijas apostola veiskupa Meinarda īceļošonas (1186.g.) leidz 1227. g. Livonijas valdeitoji, veiskups Alberts un bruniniki ar lelom ceipom un ašņa lišonom 40 godu laikā ikaroja un nūkristeja nalelu līvu tautu un mozu daļu latgaļu. Gersikas kēneņš Vysvolds beja par lelu škērsli toļokai ikarošonai. Tōdel šu valsteibu Reiga pyulejōs iznycynōt, kū ari sasnēdze. Ar Vysvolda nōvi krita ari Gersikas kēneste un bruniniki vīnas paaudzes laikā (apmāram 50 godūs) ijēme vysu Latgali, izcaldami šymā laikā četras stypras myura piles Krystapili (1275.g.), Volkanbergu (1283.g.), Daugpili (1275.g.), Rēzekni (1285.g.), Viļaku (1293.g.), Ludzu.

Gersikas austrumu ticeibas (voi kai tagad sauc «pravoslavije») goreidzniki, kai parosti, tulkoja sovā tautas volūdā bazneicas grōmotas un svātus rokstus. Ir ziņas, ka Gersikā beja saraksteita vīna krīvu evangelija. Ši goreidzniki tymūs laikūs beja vīneigī rokstu pratēji. Jī rak-

steja kēneņa leigumus ar cytom vaistim, jī raksteja ari valsts lykumus un kēneņu reikojumus. Nav šaubu, ka šī goreidzniki Gersikā vede ari kēneņa cilts grōmotu un sovōs kronikōs atzeimoja svoreigokus nūtykumus. Un vysi šī roksti sovā laikā globojōs voi bazneicōs voi kēneņa pilē. Bet tys vyss godu syntu laikā, pa karim un guns grākim, ir gōjis zudumā voi izkaiseits pa dažaidom bibliotekom cytōs zemēs. Varbyut na vīns Gersikas dokuments nu Reigas ir aizgojis uz Vōcijas, Polijas, Zvidrijas un Romas archīvim un tur vēl nūslāpts globojās, gaidūt myusu vesturnīka uzmaneigū aci. Var dūmot, ka ari Novgorodas un Opskovas bazneicu un klosteru bibliotekōs voi pat Moskovā atsarūn kaidi dokumenti par Gersikas un Vysvolda toļokim liktenim pēc 1226. goda. Varbyut. Un šei varbyuteiba ir porbaudama zineibu veirim.

Koleidz nūsaskaidros Gersikas kēnestes un jōs valdinīka pylnō vēsture, mums joapsamirinoj ar tōm ziņom, kaidas leidz šam ir atrostas.

Bet ari tōs pat napylnos ziņas jau rōda mums lelu skaistu bildi par nūtykumim myusu senejā latgaļu zemē. Vysas vēsturisku kroniku un legendu ziņas tagad stypri papyldyno un apgaismoj *arheologiski* izrokumi vacajūs «piles kolnūs» un senejūs «kara kopūs», kai ļauds leidz šam sauc šos vēturiskōs vītas.

Gersikas «piles kolns» un jo apkōrtne vēl gaida uz tū, kod archeologu lōpsta atvērs saules gaismai un myusu redzešonai tū montu un senejōs kulturas māmūs licinīkus, kuri apbyuruši ar Gersikas piles un pilsātas palmim, appyusti ar smilktim un apgauguši ar zōli vēl guļ zam senejōs latgaļu Gersikas gruveklīm.

Nu vysom *baltu* un *somu* (finnu) ciltem, kuras pyrms septemim godu syntim apdzeivoja Latvijas teritoriju un nu kurom ar laiku izaveidoja tagadejō latvišu tauta, latgaļi beja tej lelokō un styp-roko tauteiba, kura mōceja polytiski pasacelt augšok par cytom ciltem un ejuot kūpā ar styprim litovišim saprota nuorganizet un ilgus godus pret pōrspāku paturet sovu kēnesti.

Bet jo kaidai tautai inaidnīks iznycnoj kara spēku un to vodūni, kod iznycnoj tautās polytiskū centru, tod vysā tautā isastoj pikusums, atslōbums un tauta pasadūd sovam liktiņam.

Tai vysvacokōs Latvijas pilsātas un kēnestes Gersikas gruvekljūs guļ latgaļu likteni. Gersikas piles kolnu archeologi jau sōkuši atrakt un celt ōrā tū, kas vēl palmūs un zam smiltim ir palicis dzeivs un nasatryudejis.

Na tikvīn archeologus un vēsturnīkus gaida Gersikas slovonō pagotne, bet gaida ari jaunus rakstnīkus, mokslinīkus, kas izmontodami šu bogotū un skaistū pagōtnes materialu, varatu saraksteit skaistus romanus, stōstus, poemas un uzzeimot pamōcušos bildes nu senejim latgaļu kara dorbim.

Pacelt un apgaismot sovas tautas sen pagōjušus laikus un ar tū pamudynot tautas nacionalu goru un lapnumu ir myusu jaunōs apgaismotos paaudzes uzdavums un pīnokums.

«JŪLIJS» jūlijā

Annas dienas priekšvakarā uz lielo lustēšanu Sutros aicina lauku kapela «Jūlijs». Tā nu ir gadījies, ka kolektīva piecu darba gadu atskaites koncerts sakrīt ar kapelas vadītāja Jūlija Stikuta piecdesmit un solista Imanta Krasinska pilngadību. «Jūlija» jubilejas koncertā savu līdzdalību ir pieteikuši rīdzinieki Romualds Ancāns un Helmuīns Kalniņš.

Jāzeps Danovska fotogrāfija ļauj mums iepazīties ar patlaban visvairāk koncertējošo pašdarbības kolektīvu mūsu rajonā. Un tā.

Helēna STIKUTE (pirmajā rindā no kreisās) spēlē no kolektīva pirmsākumiem. Sākumā, kad nebija bundzinieka, spēlēja uz ķemmēm, zvaniņiem, trīstūra, tagad — uz vilka kājas. No egles saknes darinātais tautas mūzikas instruments ir Gaiduka dāvana. Joprojām aktuāla ir instrumentu sadabūšanas problēma, par mūsdienu cenām jau nemaz nerunājot.

Helēnas onkulis bija liels muzikants — beidzis Rēzeknes Tautas konservatoriju. No bērnības prātā ir palikušas visas viņa uz vijoles spēlētās melodijas. Tieši šīs atmiņas rosina vākt sen dzirdētas, bet jau piemirstas dziesmas. Vienai dziesmai ir zināms pantiņš, otrai — melodija. Gadiem tas tiek vākt kopā. Teodors Priede no Rīgas sūta nošu pierakstus, no divām atsūtītajām dziesmām viena parasti ir nedzirdēta. Šajā koncertā klausītājiem tiks piedāvāta viņa atsūtītā «Jaunība». Vēl tikai jāpiebilst, ka Helēna ir ne tikai palīgs kapelas vadītājam repertuāra meklējumos, bet arī viņa dzīvesbiedre.

Gita JELISEJEVA vēl mācās Līvānu 1. vidusskolā. Muzikālo izglītību viņa

iegūva pie Jūlija Stikuta, par to liccina savdabīgais diploms, kuru viņai pasniedza kolektīvs. Meitene labi apgūst notis. Viņa iemācījās spēlēt uz cītaras. Brīvā laikā Gītai ļoti patīk lasīt grāmatas.

Ingrīda MUIŽNIECE mācās vienā klasē ar Gītu, bet ir jau pabeigusi Līvānu bērnu mūzikas skolu. Žēl, ka nācies mācīties pie vairākiem pedagogiem. Viņa spēlē otro vijoli, un dara to virtuozī. Tā meitenes muzicēšanu ir novērtējis radio skaņu ierakstu režisors pēc sešpadsmit stundu gara ieraksta mēģinājuma.

Ingrīda ir kolektīva dvēsele. Jaunībā kopā ir spēlējuši Jūlijs Stikuts ar Ingrīdas tēvu Valdi. Tagad Jūlijam pie kreisās rokas tēva vietā stāv meita. Meitene ir ļoti paškritiska. Viņai parasti nav nevienas nepareizas nots. Brīvajos brīžos šuj: gan modernas jakas, gan citus apģērba gabalus.

Imants RŪSIŅŠ pieder pie kapelas dibinātājiem. Spēlēja pirms dienesta armijā un kolektīvā divus gadus viņam taupīja vietu. Armijā puisis spēlēja orķestrī vadošo trompeti, tāpat kā pašlaik spēlē pie Gaiduka Līvānu stikla fabrikas pūtēju orķestrī. Un visur paspēj. Tagad strādā Vārkavas pusē par iecirkņa policistu. Kolektīvā smejas, sac, pašiem savu miesassargs. Imants ir dziesmas «Meitenei tālumā» autors.

Edgars PODSKOČIJS (otrajā rindā) — vienīgais no Sutriem. Bundzinieks ir pats jaunākais kapelas dalībnieks. Spēlē pirmo gadu. Spējīgs, tāpat — daudzsološs un varošs.

Jūlijs STIKUTS ir šī kolektīva vadītājs. Ir spēlējis kādos piecpadsmit kolektīvos. Kādreiz vadījis pat kori. Jo ne

par velti ir beidzis Daugavpils mūzikas vidusskolas kordirģentu klasi. Muzikalitāte ir iedzimta. Māte bija labākā Līvānu baznīcas kora dziedātāja, ve-caistēvs no mātes puses — pazīstams lauku muzikants.

Mācoties vēl piektajā klasē, Jūlijs skolā nodibināja orķestri. Dejas spēlēja akordeonu. Arīdzan šodien, un vēl — klavieres. Viņš sagatavo notis visiem instrumentiem. Tikko nospēlēja 444. kāzās. Vadītāja mīļākais zieds ir violētirozā nelķe.

Raimonds KRASINSKIS (Mazais) ir kapelas solists. Šogad beidza vidusskolu un stājas Jēkabpils lauksaimniecības tehnikumā juristos, lai vēlāk iegūstot zināmu dzīves pieredzi, stātos Policijas akadēmijā. Daudz sporto. 15. jūlijā kļuva pilngadīgs. Viņš ir otrais tenors ar ļoti izteiksmīgu balsi. Savulaik dziedāja «Latavā». Ļoti labi izprot katras dziesmas raksturu. Pašam vairāk patīk dziesmas ar sentimenta pieskaņu. Grib dziedāt turpat vai visas — žēl, ka nevar reizē izpildīt. Imants ir sacerējis vienu dziesmu, kuru dzied kapela. Ir jau notis vēl dažām...

Imantam ļoti patīk dzeja, jo sevišķi — latgaliešu. Prot to izteiksmīgi lasīt. Šogad kā daiļlasītājs nepiedalījās zonas skatē, jo kapelei tobrīd bija jāuzstājas. Un vēl — dzied baznīcas korī.

Raimonds MAČĀNS arīdzan pieder pie Līvānu pūtējiem. Bet, ja sakrīt uzstāšanās laiks, priekšroku dod kapelai. Strādā Aglonas internātskolā, kur pasniedz informātiku. Viņam, protams galvenā problēma ir transports. Bet citādi — tikai tūba.

Kapelai šogad ir mazāk koncertu kā tas bijis ierasts, jo kolektīvs gatavo radio un televīzijas ierakstus. Ļaudis melš, ka kapela raušot naudu. Jā. Bet tā visa aiziet benzīnam.

Kolektīva lielajā nošu grāmatā ir savi pieci simti dziesmu pieraksti. Tām nav zināmi autori, jo tika pierakstītas tautā dzirdētās melodijas. Vispirms melodiju ieraksta magnetofonā, un tad noti pa notij burtnīcā. Ir zināmi vienīgi pašlaik vispopulārākās dziesmas autori: Ū. Brieža teksts un Būnemeiera mūzika «Tumšsārtās rozēs».

1987. gada 20. jūnijā Pēteris Jurciņš kolektīva nošu grāmatā ierakstīja «Priks redzēt «Volyudzeiti» jysu repertuārā» un piebilda — tik latgalisku un laucinieckisku savā garā. Šigada programma jau spēlēja un dziedāja Rīgas Mākslinieku namā. No 23 melodijām puse ir latgaliešu valodā. «Man timsā naktī joit», «Jumtam pori»...

«Jūliju» jubilejā sveica
Voldemārs Romanovskis

Televīzijas programma

Otrdiena, 21. jūlijs

LATVIJAS TV I

18.00 Ziņas. 18.15 Arēna. 18.35 Lūzdu vārdu! 18.45 Ekrāns bērniem. 19.00 Starptautiskais popmūzikas festivāls «Jūrmala-92». 20.30 Panorāma. 21.05 Sports. 21.15 «Spēts» Latgales siena laikā. 22.15 Mākslas filma «Divas bullas». 23.45 Nakts ziņas.

LATVIJAS TV II

17.00 CNN ziņu apskats. 18.00 Ziņas (krievu val.). 18.10 Reklāma. OSTANKINAS TV 18.15 «Bagātie arī raud». 19.00 Tēma. 19.45 Labu nakti, mazuļi!

LATVIJAS TV I

11.33 Piazza virtuale. 18.00 Ziņas. 18.15 Spēlē lauku kapelas. 18.40 Ekrāns bērniem. Kraukļa krājumi. 19.00 Jūrmala-92. 20.30 Panorāma. 21.00 Jūrmala-92. 21.15 Vēstures mirkļi. 21.15 Latvijas Nacionālās operas balerīna M. Dinga. 22.20 Grupas «Bet Bet» koncerts.

LATVIJAS TV II

17.00 CNN ziņu apskats. OSTANKINAS TV 18.00 «Bagātie arī raud». 18.40 Kinopanorāma. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Raidījumu programma. 20.40 Mākslas filma «Dzīvoklis». 6. sēr. 21.15 Melnā kaste. 21.55 Mākslas filma «Slepeni uz ārzemēm».

LATVIJAS TV II

23.00 Ziņas (krievu val.). 2 KRIEVIJAS TV 7.20 Reklāma. 7.25 Lietišķu cil-

Ceturtdiena, 23. jūlijs

LATVIJAS TV I

9.00 Vēstures monologi. 18.00 Ziņas. 18.10 Reklāma. 18.15 Programmas «Neatkarība» klubs. 18.50 Multiplikācijas filma «Maša un burvju ievārijums». 19.00 «Jūrmala - 92». 20.30 Panorāma. 21.00 «Jūrmala - 92». 21.05 Sports. 21.10 Reklāma. 21.15 Zviedrijas mākslas filma «Kliedziens no kalna». 22.35 Raidījumu programma. 22.40 L.Tauns. «Laulība ar pilsētu».

LATVIJAS TV II

17.00 CNN ziņu apskats. OSTANKINAS TV 18.00 «Bagātie arī raud». 18.45 Luciano Pavaroti. 19.45 Labu nakti, mazuļi! 20.00 Ziņas. 20.35 Mākslas filma «Dzīvoklis». 7.sēr.

LATVIJAS TV II

21.05 Smieku jūra - 92. 22.25 Tikšanās Mārupes ielā. 22.50 Dokumentāla filma «Ermītaža nakts». 23.00 Ziņas (krievu val.). 23.10 Sludinājumi.

20.00 Ziņas. 20.40 TV mākslas filma «Dzīvoklis» 5. sēr. 21.10 Fermāta. 21.30 Pieci apli. 21.55 Ungārijas mākslas filma «Stella».

LATVIJAS TV II

23.00 Ziņas. KRIEVIJAS TV 18.00 Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.15 Kora mūzika. 18.45 Dok. filma. 19.00 Vēstis. 19.30 Mākslas filma «Puiši». 21.00 «Zelta Ostaps». Satīras konkurss. 21.15 «Spēles noteikumi». 22.00 Vēstis. 22.20 Krievijas Konstitucionālajā tiesā. 22.50 Eksāmens mūzikā.

Trešdiena, 22. jūlijs

vēku laiks. 7.55 Spēles noteikumi. 8.35 «Zelta Ostaps». Viskrievijas humora un satīras konkurss. 8.50 Eiropas mūzikas šedevri — Sv. Asizes Franciska dievnāmā. 9.30 K - 2 piedāvā... 12.40 Zemnieku jautājums. 13.00 Vēstis. 13.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 15.00 Trumpja dāma. 15.30 Tveras rakurs. 16.05 Kristīgā programma «Dieva priekšā...». M.Cvetajeva. 16.30 Ziņas bērniem. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Multiplikācijas filmu programma. 17.15 TV apskats. 18.00 Ar skatienu pret Krieviju. 18.15 Opozīcija. 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 TV spēle «Logo». 20.00 «Santabarbara». 62.sēr. 20.50 Aktieru klubs. 21.55 Reklāma. 22.00 Vēstis. 22.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 22.50 «Jūrmala - 92».

KRIEVIJAS TV

7.00 Vēstis. 7.25 Lietišķu cilvēku laiks. 7.55 Bizness un politika. 8.55 Pārdomas par baleta konkursu «Arabeska - 92». 9.55 Mākslas filma «Burvja goda vārds». 11.05 Neiznātais Visums. 11.50 «Santabarbara». 62. sēr. 12.40 Zemniecības jautājums. 13.00 Vēstis. 13.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 15.00 Termināls. 15.30 Multiplikācijas filma «Brātītis». 15.45 Piligrims. 16.30 Ziņas bērniem. 16.45 Informatīvi komerciāla programma. 17.00 Sveiciens no Sočiem. 17.45 Programma «Atslēga». 18.00 Krievijas parlamenta vēstnesis. 18.15 Studija «Nota Bene». 18.55 Reklāma. 19.00 Vēstis. 19.20 Svētki katru dienu. 19.30 Sporta pasaule firmas «Gilletti» skatījumā. 20.00 «Ekspocentrs» piedāvā... 20.05 Piektais ritenis. 21.55 Reklāma. 22.00 Vēstis. 22.20 Krievijas Konstitucionālās tiesas zālē. 22.50 «Jūrmala - 92».

Izmaiņas satiksmes noteikumos

Šī gada 5. un 6. jūnijā parakstīts nolīgums par sadarbību starp Lietuvas, Latvijas un Igaunijas republiku ceļu policijas dienestiem. Par to, kas paredzēts šajā dokumentā, kā arī grozījumiem un papildinājumiem Ceļu satiksmes noteikumos laikraksts «Novadnieks» lūdz pastāstīt Priekuļu policijas priekšnieku Jāzepu UĻJANOVU.

Nolīgumā paredzēts operatīvi un regulāri apmainīties ar informāciju par aizdzītiem, nozagtiem vai transporta negadījumu vietu atstājušiem transporta līdzekļiem, pēc oficiāla pieprasījuma sniegt palīdzību dažādos jautājumos, piedalīties reģistrējamā vai no uzskaites noņemamo transporta līdzekļu pārbaudē u. c. Baltijas valstu iedzīvotāji par pārkāpumiem šajā teritorijā nes atbildību saskaņā ar attiecīgajā teritorijā spēkā esošajiem likumiem. Piemēram, naudas sodu nomaksā, bet ja tas reālu apstākļu dēļ nav iespējams, administratīvais materiāls krievu valodā nosūtāms uz pārkāpēja dzīvesvietu, vai tam pievieno pavadvēstuli ar lietas būtības izklāstu.

Pilns Ceļu satiksmes noteikumu teksts ar visām izmaiņām publicēts Latvijas Republikas Augstākās Padomes un Ministru Padomes oficiālajā izdevumā «AP MP» (laikraksta «Diena» pielikums). Latviešu valodu nepārzinošiem darbiniekiem praktiskai lietošanai nosūtītas speciālas latviešu — krievu sarunvārdnīcas. Dažas raksturīgākās izmaiņas tomēr šeit nosauksu.

Personām, kas pilnvarotas regulēt satiksmi, jānīkojas savu pilnvaru robežās, jābūt ar attiecīgiem dokumentiem un atšķirības zīmēm — rokas lentei, zīzlim, diskam ar sarkanu signālu (gāismas atstarotāju) vai karodziņam. Mehāniskā transporta līdzekļa vadītājam jābūt klāt apliecībai un citiem dokumentiem, ko viņš pēc pieprasījuma nodod pārbaudei policijas darbiniekiem, zemessargiem, robežsargiem (uz valsts robežas un tās zonā) un muitas darbiniekiem (muitas zonā), juridisko transporta līdzekļu vadītājiem — dokumentus, kas atļauj to lietot. Pārbaudītājiem, pēc vadītāja pieprasījuma, jāuzrāda dienesta apliecība.

Tāpat kā agrāk stingri noliegts vadīt transporta līdzekli alkohola reibumā, narkotisko vai apreibinošo vielu iespaidā, tāpat tos lietot pēc ceļu satiksmes negadījuma līdz konstatējošām pārbaudēm vai līdz atbrīvošanai no tām. Alkohola līmenis cilvēka organismā nedrīkst pārsniegt 0,5 promiles. Tāpat stingri aizliegts nodot automobiļa stūri iereibušam vai narkotiskas vielas lietojušam cilvēkam, saslimušam un tik nogurušam, ka tas var ietekmēt satiksmes drošību, kā arī pēc tādu medikamentu lietošanas, kuri samazina reakcijas ātrumu un uzmanību.

Tuvojoties transporta līdzekļim ar ieslēgtu zilu mirgojošu bākuguni, vadītājam jābrauc ar

tādu ātrumu, lai nepieciešamības gadījumā varētu nekavējoties apstāties. Transporta līdzekļus var apturēt ar skajrupa palīdzību, zizli, vērstu uz konkrētu vadītāju, pievērsot uzmanību ar speciāliem gaismas un skaņu signāliem, ar horizontāli iztaisnotas labās rokas vertikālu svārstveida kustību, atrodoties pie brauktuves. Tā aizliedz kustību visiem transporta līdzekļiem, kuri tuvojas no kreisā sāna puses, neatkarīgi no tā, kurā joslā atrodas transporta līdzeklis, vienlaicīgi ar kreiso roku norādot, kuram konkrēti jāapstājas un kur jānovieto transporta līdzeklis.

Dokumentiem, kuri apliecina, ka vadītājs zina satiksmes noteikumus, kā arī reģistrācijas apliecībai jābūt arī velosipēdu un mopēdu vadītājiem. LR teritorijā velosipēdu drīkst vadīt no 12 gadiem, mopēdu — no 14, saņemot motocikla vadītāja tiesības un to vadīt — no 16 gadiem, bet automašīnas — 18 gadiem.

Mehāniskie transporta līdzekļi, kas Latvijā atrodas uz ilgāku par trim mēnešiem laiku, jāreģistrē Ceļu satiksmes drošības departamentā. Zīmes, kas atbilst reģistrācijas dokumentiem, izvietojama: paredzētajās vietās, stāvoša transporta numura zīmes simbolī skaidrā dienas laikā jābūt salasāmi vismaz no 40 metru attāluma. Tumšā skaidrā nakts laikā šo zīmju apgaismojumam jābūt tādām, ka tās salasāmas vismaz no 20 metru attāluma. Ceļu satiksmes noteikumu 8. 8. punkts papildināts ar 9. rindkopu, kurā taikts: lai apzīmētu braucošo transporta līdzekļi gaišā dienas laikā nepieciešamas redzamības apstākļos, jālieto tuvās gaismas lukturi. Šis prasības neievērošana ir Ceļu satiksmes noteikumu pārkāpums.

Ceļa zīmēs, paziņanas zīmēs kirilīca aizstājama ar latīņu burtiem, uzraksti krievu valodā — ar latviešu valodas uzrakstiem.

Jaunie papildinājumi un izmaiņas spēkā stājas no šī gada 15. jūnija, to uzdevums celt kā individuālā un sabiedriskā transporta vadītāju atbildību, tā arī ceļu policijas dienesta pārstāvju darba kultūru. Kas attiecas uz soda naudām par pārkāpumiem, tad tās izmaiņas nav skārušas.

Jādodomā, ka jauninājumiem un uzlabojumiem būs vajadzīgas reālais efekts, ceļu policijas darbinieku uzdevumu veikšana būs efektīvāka. Gribētos transporta līdzekļu vadītājiem, dodoties izbraukumos, novēlēt nepaļauties uz principu «gan jau», bet nopietni vērtēt situāciju.

RUDZATU PAGASTA ZEMNIEKIEM

Šī gada 23. jūlijā plkst. 14.00 pagasta valdes telpās notiks pagasta zemnieku sapulce.

Zemnieku valde

Pārdod

grūsnas teles. Tel. 21990;

* * *

automašīnu «Pobeda» (M-20). Zvanīt pa telefonu 903000 Daugavpils rajonā;

* * *

motociklu «IŽ- Jupiter». Tel. 22976;

* * *

lēti kompaktdisku atskaņotāju. Tel. 43772 vakaros;

* * *

govu. Tel. 22316;

* * *

darba zirgu Preiļos, Brīvības ielā 27 - 1.

Iepērk

zāģbaļķus. Tel. 21598.

Paju sabiedrība

«Rožupe»

PĀRDOD

4 - 5 mēnešus vecas
dējējvistas par 70 rubliem
gabalā.

Tālruni uzziņām 58603, 58546.

Veikals

«LĪDUMNIEKS»

PĀRDOD

pienu par
10 rubliem litrā.

Par rubliem un par 11 valstu
valūtu varat iegādāties ārzemju
preces veikalā, kas atrodas
Līvānos jaunajā autostacijā.

Pārdošanā pārtika, dzērieni,
apgērbī, apavi, sadzīves tehnika
un daudz kas cits.

Laipni lūdzam!

Firma TE

pērk un pārdod

valūtu par visizdevīgāko
kursu.

Telefons 42889.

Vai tu dzirdi šos soļus šalcošos?
Tur nāk pļavas bez tevis,
Tur nāk rudens un ziema bez tevis,
Tur nāk gadi bez tevis.

O. Vācietis

Izsakām dziļu līdzjūtību Antonam
Onckulim, no TĒVA atvadoties.

Speciālisti

Baltie bērzi, šalciēt klusi,
Sveiciet tālos apvāršņus,
Tēva sirds ir aprimusi,
Čaklās rokas mierā dus.

Z. Purvs

Kad pār TĒVA dzīvi klājies mūža
vakars, izsakām līdzjūtību
Valentīnai Krūmiņai,
Paju sabiedrības «Rožupe» kolektīvs

Sniegos, vējos, rudens salnās
Bij mums vienu taku mīt,
Vēl līdz baltam kapu kalnam
Nākam tevi pavadīt.

Skumju brīdī esam kopā ar
tuviniekiem, KIRILU KIRSANOVU
pēdējā gaitā izvadot.
Vārkavas grupas mednieki

Paliks gaišums, ko dzīvē devi...
Izsakām visdziļāko līdzjūtību Tamillai
un Jéganai Nadžafovām sakarā ar
TĒTA nāvi.

Klases biedri, vecāki,
audzinātājas

Хотелось жить, работать и мечтать,
Восходы солнца по утрам встречать,
Но жизнь оборвалась внезапно...

К. Кулиев

Выражаем глубокое соболезнование
Гадзана Светлане по поводу
трагической смерти МУЖА.

Коллеги по работе.

Скорбим с Дяной Гадзана по
поводу трагической смерти ОТЦА.
3 в класс, родители,
классный руководитель.

Un tā mēs aizejam –
Tā pēkšņi un pavisam,
Bez ceļa atpakaļ.

Sērojam kopā ar Jāna GADŽANA un
Nasira NADŽAFOVA tuviniekiem.
Tiesa, prokuratūra,
notāri, advokāti

Aizej tu, bet tavos darbos
Mūžs vēl ilgus gadus būs,
Mirkļos gaišos, mirkļos skarbos
Vārds tavš piemina mums būs.

L. Vāczemnieks

Izsakām dziļu līdzjūtību Voiceka
ONCKUĻA piederīgajiem sakarā ar
viņa nāvi.
Paju sabiedrības «Vārkava»
valde un arodkomiteja

Un atmiņas ziedēs ap tevi,
Kā baltas ābeles.
Skumju brīdī esam kopā ar Onckuļu
ģimenēm.

Kaimiņi

Pieklustiet, pieklustiet, Latgales vēji,
Pēdējā gaitā sappi un jaunība iet,
Grūti ir aiziet, ai, draugi, ticiet tik grūti,
Ja tūkstošu balsim dzīve pie sevis vēl
sauc.

Esam kopā ar Gadžāna ģimenēm
lielajās bēdās, no DĒLA, VĪRA un
TĒVA uz mūžu atvadoties.
Preiļu rajona valsts
policijas kolektīvs

Izmeklēšanas nodaļa izsaka dziļu
līdzjūtību Jāna GADŽANA un Nasira
NADŽAFOVA tuviniekiem sakarā ar
viņu traģisko nāvi.
Izmeklēšanas nodaļas kolektīvs

Kāpēc ātri aiziet dienas,
Kāpēc pēkšņi nāve skauj?
Kāpēc gulda zemes klēpī
To, ko darbs un dzīve sauc?

Kad ziedi gulst uz baltās smilšu
kopas, nesot pēdējos atvadu
sveicienus, dalām bēdu smagumu ar
Lolitu Nadžafovu un meitenītēm
VĪRU un TĒVU smiltajā aizvadot.
Preiļu rajona valsts
policijas kolektīvs

Vēl gribēji strādāt, dzīvot un būt,
Bet pēkšņi nakts un saule jau ūd.

A. Vējāns

Izsakām dziļu līdzjūtību Jāna
GADŽANA un Nasira NADŽAFOVA
tuviniekiem sakarā ar viņu
traģisko nāvi.
Apvienības «Apsardze»
Preiļu nodaļas kolektīvs

Коллектив Преильского отдела
объединения «Апсардзе» выражает
глубокое соболезнование Василию
Бортникову по поводу смерти
БРАТА.

Выражаем глубокое соболезнование
родным и близким в связи со
смертью МАКАРОВА Бориса
Алексеевича.
Коллектив Ливанского
биохимического завода.

Скажи, беда, зачем явилась ты,
Столь горьким воплощением беды!

М. Чакалайс

Глубоко скорбим с Людмилой
Петровной Макаровой по поводу
смерти МУЖА.
Коллектив Ливанской
районной больницы.

NOVADNIEKS

IZDOD PREIĻU RAJONA PASVALDĪBAS UZNĒMUMS «NOVADNIEKS»

ADRESE: 228250, Preiļos, Aglonas ielā 1.
PASŪTĪJUMA INDEKSS 68169

REDAKTORS
PĒTERIS PĪZELIS

Iznāk kopš 1950. gada 29. marta. Reģistrā-
cijas apliecība № 0091.

Sludinājumus pieņem uzņēmuma grāmat-
vedībā no plkst. 10.00 līdz 12.00 un no
plkst. 14.00 līdz 17.00. ☎ 22305.

Iespiests valsts uzņēmumā «Daugavpils ti-
pogrāfija» Daugavpilī, Valkas ielā 1.
Ofsetiespiedums. 1 iespiedloksne.
Pas. 1076
Metiens 6192 eksemplāri.